Lietas arhīva Nr. C-0442-19/16
ECLI:LV:RPPT:2019:0227.C68363717.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2019.gada 27.februārī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa šādā sastāvā:
tiesnese A. Grāvīte
ar tiesas sēdes sekretāri A. Tirasi,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ mantojuma prasībā un prasībā par zaudējumu piedziņu pret /pers. B/.

Aprakstošā daļa

2017.gada 23.martā /pers. A/ (turpmāk arī – prasītājs) Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā cēlis mantojuma prasību un prasību par zaudējumu piedziņu pret /pers. B/ (turpmāk arī – atbildētāja). 2017.gada 7.aprīlī tiesā saņemts prasības pieteikuma precizējums.

Prasītājs norādījis, ka prasītājs un atbildētāja cēlušies no kopīgiem vecākiem, citi bērni vecāku laulībā nav dzimuši. /datums/Baltkrievijā miris prasītāja un atbildētājas tēvs /pers. C/, kuram nāves brīdi piederēja nekustamais īpašums – dzīvoklis Nr. 8, /adrese/ (turpmāk arī - dzīvoklis).

2011.gada 21.jūnijā prasītājs un atbildētāja vērsušies pie Baltkrievijas Vitebskas apgabala Novolockas pilsētas valsts notariālā kantora valsts notāres G.Ščerbinskas mantojuma lietas kārtošanai. Prasītāja un atbildētāja katrs mantojuši ½ no /pers. C/ atstātā mantojuma, lai kāds tas nebūtu un lai kur tas atrastos. Prasītājam no mantojuma lietas tika izsniegta mantojuma apliecība par mantošanas tiesībām pēc likuma.

Prasītājs norāda, ka dzīvokli viņš pārvaldījis un labiekārtojis pēc tēva izdotās pilnvaras, kas 2010.gada 14.jūnijā izdota Baltkrievijā pie notāra. Pēc tēva nāves prasītājs ar atbildētāju līdz 2015.gada jūlijam nebija paspējuši pieteikt savas mantojuma tiesības uz tēva atstāto mantojumu Rīgā.

2015.gada 30.jūlijā atbildētāja, neinformējot prasītāju, viena pati pieteikusies uz pušu tēva atstāto mantojumu Rīgā, iesniedzot zvērinātai notārei Sandrai Eilandei iesniegumu, nepatiesi norādot, ka atbildētājai nav zināma prasītāja dzīvesvieta. Prasītājs norāda, ka atbildētājai bijusi zināma visa prasītāja kontaktinformācija, tostarp dzīvesvieta, tālruņa numurs un elektroniskā pasta adrese. 2015.gada 15.septembrī atbildētāja apstiprināta mantojuma tiesībās un pušu tēva visu atstāto mantojumu Latvijā un uz mantojuma apliecības pamata atbildētājai tika nostiprinātas īpašuma tiesības uz dzīvokli zemesgrāmatā.

Pēc īpašuma tiesību reģistrēšanas atbildētāja dzīvokli pārdevusi /pers. E/, pamatojoties uz 2015.gada 9.decembra pirkuma līgumu, kura to nekavējoties pārdevusi /pers. F/, pamatojoties uz 2015.gada 29.decembra pirkuma līgumu.

Atbildētājas negodprātīgās rīcības dēļ prasītājs atstāts pilnīgi bez kādas miruša tēva atstātā mantojuma daļas, līdz ar to ir ceļama mantojuma prasība tiesā, lai atgūtu ½ daļu no prasītājam pienākošā atstātā mantojuma Latvijā.

Prasītājs norāda, ka ir veicis dzīvokļa novērtēšanu 2010.gada 4.novembrī, kad īpašums novērtēts 24 000,00 LVL jeb 34 49,12 EUR vērtībā, un 2016.gada 12.februārī, kad īpašuma tirgus vērtība noteikta 34 400,00 EUR apmērā. Īpašuma vērtēšana 2016.gada 12.februārī veikta ar mērķi noteikt prasītājam radītos zaudējumus. Ievērojot minēto, prasītājam kā mantiniekam pienācās puse no atstātā mantojuma, līdz ar to atbildētājai ir jāatmaksā prasītājam puse no saņemtās naudas, proti, 17 200,00 EUR apmērā, kas gūta dzīvokļa atsavināšanas rezultātā.

Bez tam, atbildētāja nekustamo īpašumu pārdevusi ar visām prasītājam piederošajām mantām un sadzīves priekšmetiem, neskatoties uz to, ka prasītājs to bija iekārtojis un apmēbelējis. Īpašumā esošo prasītājam piederošo mantu un sadzīves priekšmetu vērtība sastāda 4293,00 EUR un sastāv no gāzes apkures katla "Ulrich" 600,00 EUR vērtībā, veļas mazgājamās mašīnas LG WD-1049 280 EUR vērtībā, ledusskapja Samsung RL39T JCSW1 220,00 EUR vērtībā, televizora Samsung PS-42D5S 220,00 EUR vērtībā, gāzes plīts ar elektrisko cepeškrāsni 180,00 EUR vērtībā, televīzijas dekodera IZZI 135,00 EUR vērtībā, virtuves kombaina KENWOOD FO220-250 115,00 EUR vērtībā, mājas kinozāles JVC TH-S33 137,00 EUR vērtībā, espreso kafijas automāta FILIPS HD 8753/19 435 EUR vērtībā, eļļas radiatora 30,00 EUR vērtībā, iebūvēta skapja ar spoguļiem 355,00 EUR vērtībā, iebūvētās virtuves ar izlietni no 6 skapjiem 600,00 EUR vērtībā, žalūzijām ISO 25,00 EUR vērtībā, izvelkama atpūtas krēsla 30,00 EUR vērtībā, virtuves stūrīša ar galdu 285,00 EUR vērtībā, vannas istabas iekārtas ar spoguļiem SOLO 40,00 EUR vērtībā, stūra dīvāna "Marts" 350,00 EUR vērtībā, kumodes PIA 75,00 EUR vērtībā, drēbju pakaramā W80 66,00 EUR vērtībā, TV galda IKEA 86,00 EUR vērtībā un stikla žurnāla galdiņa HALMAR 29,00 EUR vērtībā.

Prasītājs, pamatojoties uz Civillikuma 382., 385., 390., 403., 667., 670., 673., 675., 701. un 1779.pantu lūdz tiesu atzīt par spēkā neesošu daļā /pers. G/ apgabaltiesas zvērinātas notāres Sandras Eilandes 2015.gada 15.septembrī izdoto mantojuma apliecību mantojuma lietā Nr. 98/142076/2015, atzīt /pers. A/ par viņa tēva /pers. C/ līdzmantinieku uz pusi no viņam piederošā nekustamā īpašuma – dzīvokļa Nr. 8, /adrese/, un izdot jaunu mantojuma apliecību, iekļaujot /pers. A/ kā līdzmantinieku uz /pers. C/ atstāto mantojumu; piedzīt no /pers. B/ par labu /pers. A/ daļu no summas par atvasināto mantojumu 21 0493 EUR apmērā, kas sastāv no ½ daļas jeb 17 200,00 EUR naudas izteiksmē par atsavināto nekustamo īpašumu - dzīvokli Nr. 8, /adrese/ un atlīdzības 4293,00 EUR par /pers. A/ piederošajām personīgajām mantām dzīvoklī Nr. 8, /adrese/; piedzīt no /pers. B/ par labu /pers. A/ ar pierādījumu iegūšanu saistītos izdevumus.

2017.gada 14.augustā tiesā saņemts atbildētājas /pers. B/ paskaidrojums par celto prasību, kurā atbildētāja norāda, ka celtā prasība nav pamatota un atbildētāja to neatzīst.

Atbildētāja norādījusi, ka prasības pieteikumā atspoguļotie fakti nav pamatoti un neatbilst reālajiem apstākļiem. Atbildētāja paskaidro, ka, kārtojot savas mantinieces tiesības uz dzīvokļa īpašumu Nr. 8, /adrese/, rīkojusies atklāti un godīgi, kā arī paziņojusi savas tiesības saskaņā ar noteikto kārtību. Par nodomu uzsākt mantojuma lietas kārtošanu prasītāju informējusi dažus mēnešus pirms vēršanās pie notāra ar pieteikumu, turklāt prasītājs centies atbildētāju pārliecināt to nedarīt, norādot, ka dzīvoklim izveidosies lieli parādi, kas jāapmaksā. Atbildētāja norāda, ka prasītājs apzināti un mērķtiecīgi gadiem ilgi izvairījies no mantojuma tiesību noformēšanas uz dzīvokli un šāda prasītāja rīcība – apzināta un tīša nevēršanās pie notāra, dzīvojot Latvijā, ar

reālu iespēju iesniegt pieteikumu notāram, tieši norāda uz to, ka prasītājs atteicās no savām tiesībām uz atstāto mantojumu. Līguma starp Latvijas Republiku un Baltkrievijas Republiku par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civilajās, ģimenes un krimināllietās 44.panta 3.punkts noteic, ka nekustamas mantas mantošanas lietas kārto tās Līgumslēdzējas Puses iestādes, kuras teritorijā šī manta atrodas, savukārt 37.panta 1.punkta otrais teikums noteic, ka nekustamā īpašuma tiesības nosaka pēc tās Līgumslēdzējas Puses likumdošanas, kuras teritorijā atrodas nekustamais īpašums. Tādējādi no minētajām normām izriet, ka mantojuma noformēšana un īpašuma tiesību reģistrācija uz dzīvokli pēc pušu tēva nāves ir pakļautas Latvijas Republikas notāram atbilstoši Latvijas Republikas Civillikumam. Turklāt atbildētāja, atsaucoties uz Civillikuma 655., 413.pantu, 389.panta pirmo daļu, 688., 691., 692., 700., 755. un 776.pantu, norādījusi, ka ir rīkojusies likumīgi un prasītāja izvirzītās prasības nav pamatotas.

2015.gada 30.jūlijā atbildētāja ar pārstāvi vērusies pie Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres Sandras Eilandes, kur pēc atbildētājas pieprasījuma atklāta mantojuma lieta Nr. 98/142076/2015 uz atbildētājas mirušā tēva visu atstāto mantojumu, nekustamo īpašumu /adrese A/. Pieteikums Nr. 103 par mantojuma pieņemšanu un mantojuma tiesību apstiprināšanu reģistrēts aktu un apliecību reģistrā ar numuru 4975, kur vienlaikus fiksēts fakts, ka atbildētājai ir zināms prasītājs kā likumiskais mantinieks, taču atbildētājai nav zināmi viņa dzīvesvietas un kontaktu dati.

Atbildētāja paskaidrojumā norāda, ka prasītāja apgalvojumi, ka atbildētāja tīši slēpusi prasītāja dzīvesvietu, ir nepatiesi. Brīdī, kad atbildētāja vērsusies pie notāra, viņa nav zinājusi prasītāja faktisko dzīvesvietu un viņa kontaktinformāciju, jo ar prasītāju nebija tikusies ilgstoši savstarpēja konflikta dēļ. Vienlaikus atbildētāja vērš uzmanību, ka notāre paskaidrojusi, ka ievērojot laika periodu, kāds pagājis kopš mantojuma atstājēja nāves, ne atbildētājai, ne notārei nav pienākuma meklēt otru mantinieku.

Paskaidrojumā norādīts, ka puses pārtraukušas savstarpējo saziņu konflikta dēļ, kas tieši saistīts ar strīdus dzīvokli. Dzīvoklis sākotnēji piederējis atbildētājai un prasītājs to pārvaldījis uz viņam izdotās pilnvaras pamata. Prasītājs izmantojis dzīvokli, veicis tajā remontu par atbildētājai piederošiem naudas līdzekļiem, kurus prasītājs izņēmis no atbildētājas bankas konta. Tā kā atbildētāja ilgstoši nebija iespēju iebraukt Latvijā, atbildētāja uzticējusies prasītājam un bijusi pārliecināta par viņa apzinīgumu.

2015.gada aprīlī atbildētāja saņēmusi dokumentus no Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas un no tiesas 2013.gada 29.aprīļa lēmuma atbildētāja uzzinājusi, ka no atbildētājas /pers. J/ labā piedzīti zaudējumi 7416,63 Ls apmērā, kā arī piedzīti tiesas izdevumi. Kopējā no atbildētājas piedzenamā summa saskaņā ar izpildu dokumentiem sastāda 12 318,25 EUR. No minētā tiesas nolēmuma atbildētāja uzzinājusi, ka viņas dzīvoklī bez viņas ziņas un piekrišanas nelikumīgi un nepareizi ticis izbūvēts kamīns un šī iemesla dēļ 2010.gada 12.oktobrī noticis ugunsgrēks, nodarot būtisku kaitējumu /pers. J/ kustamajam un nekustamajam īpašumam.

Atbildētāja norāda, ka nav zinājusi par celto prasību un, saņemot tiesas nolēmumu, bijusi pārsteigta. Prasītājs slēpis no atbildētājas šo informāciju, lai atbildētāja nevarētu darīt zināmu, ka tieši viņš ir vainojams izraisītajā ugunsgrēkā. Prasītājs apzinājies, ka tieši viņš nodarbojies ar nelikumīgu kamīna izbūvi atbildētājas dzīvoklī un šo nelikumīgo darbību rezultātā nodarīti zaudējumi.

Pēc pušu tēva nāves atbildētāja vairākkārt piedāvājusi prasītājam noformēt mantojumu uz dzīvokli, tomēr prasītājs vien norādījis, ka tas nav nepieciešams, dzīvoklis nekur nezudīs un visu vēl paspēs izdarīt. Vien 2015.gada aprīlī atbildētāja sapratusi, ka prasītājs apzināti nav vēlējies noformēt mantojumu uz dzīvokli, jo dzīvoklis tiktu apgrūtināts ar no atbildētājas piedzenamajām summām, kas radītu problēmas. Kad 2015.gada aprīlī atbildētāja paziņojusi prasītājam, ka uzsāks mantojuma lietas noformēšanu, prasītājs izturējies rupji un necenzēti, kā arī norādījis, ka tiesvedības dēļ dzīvoklis tiks pārdots "par sviestmaizi".

Prasītāja nelikumīgo darbību rezultātā radīto parādu dēļ pušu starpā radies strīds, pēc kura puses pilnībā pārtraukušas komunikāciju.

2015.gada 15.septembrī Rīgas apgabaltiesas zvērināta notāre Sandra Eilande, atzīstot atbildētājas iesniegumu par pamatotu, taisīja notariālu aktu par apstiprināšanu mantojuma tiesībās pēc likuma un izdevusi mantojuma apliecību par mantošanas tiesībām pēc likuma uz pušu mirušā tēva visu atstāto mantojumu.

Atbildētāja norāda, ka prasītājs, neskatoties uz savu faktisko dzīvesvietu Rīgā, brīvas gribas esamību un to, ka viņam nav bijuši nekādi šķēršļi, neizmantoja savas likumīgās tiesības pieņemt mantojumu laikā no 2011.gada 21.jūnija līdz 2015.gada 30.jūlijam, turklāt bija vienaldzīgs pret mantojuma lietas kārtošanu laikā no 2015.gada 30.jūlija līdz 2015.gada 15.septembrim, tādējādi apliecinot savu nevēlēšanos pieņemt mantojumu.

Tādējādi prasītājs, skaidri zinot par sava tēva nāves faktu, savām tiesībām un pienākumiem attiecībā uz mantojuma pieņemšanu, klusi atteicās no atstātā mantojuma, kas padara mantojuma prasību par nepamatotu un noraidāmu.

Atbildētāja norāda, ka pieņemot mantojumu, atbildētāja vispirms veikusi darbības zaudējumu atlīdzībai /pers. J/, kas radušies prasītāja nelikumīgās rīcības dēļ, kā arī bijusi spiesta samaksāt sodu par dzīvokļa nelikumīgu pārplānošanu, ko veica prasītājs. Turklāt, vēršoties pie notāra, pārstāvis informējis atbildētāju, ka prasītāja nelikumīgo darbību sakarā ar kamīna izbūvi rezultātā nodarīti zaudējumi /pers. K/, kurš dzīvo dzīvoklī Nr. 12, /adrese/ un ar tiesas 2012.gada 3.maija nolēmumu no atbildētājas /pers. K/ labā piedzīti zaudējumi 18 859,95 EUR apmērā.

Atbildētāja paskaidro, ka, balstoties uz Valsts zemes dienesta vispusīgu un objektīvu īpašuma kadastrālās vērtības novērtējumu, atbildētāja kā īpašuma vienīgā īpašniece veikusi darījumu šī īpašuma pārdošanai par tā kadastrālo vērtību. Prasītāja atteikšanās no mantojuma nerada tiesības ierobežot atbildētāju pēc brīvas gribas noteikt īpašuma vērtību pēc tā kadastrālās vērtības vai noteikt tā jebkuru citu vērtību, kā arī nedod prasītājam tiesības piedzīt no atbildētājas izdevumus sakarā ar īpašuma vērtības noteikšanu 100,00 EUR apmērā, ko prasītājs veicis labprātīgi.

Atbildētāja dzīvokli pārdevusi par tā kadastrālo vērtību, jo bijusi tā īpašniece un bijusi tiesīga pati noteikt tā vērtību. Vienlaikus atbildētāja paskaidro, ka dzīvokli bijis nepieciešams pārdot steidzami, ievērojot ierobežoto laiku un apgrūtinājumus, tā kā dzīvoklis varētu kļūt par izsoles priekšmetu, kas radītu papildus izmaksas un dzīvokļa vērtības samazināšanos.

Atbildētāja norāda, ka prasītājs nav pierādījis viņam radītos zaudējumus 4293,00 EUR apmērā. Prasītājs nav iesniedzis nevienu rakstveida pierādījumu, kas pamatotu prasītāja prasījumu par dzīvoklī esošo mantu 4293,00 EUR vērtībā piederību prasītājam. Turklāt, ja dzīvoklī ticis iegādāts kāds īpašums, tā iegādei tikuši izlietoti atbildētājas naudas līdzekļi, kurus prasītājs uz pilnvaras pamata izņēmis no atbildētājas bankas kontiem. Vienlaikus atbildētāja norāda, ka dzīvokļa pārdošanas laikā nekādi prasītājam piederoši priekšmeti tajā nav atradušies.

Tiesas sēdē prasītājs /pers. A/ celto prasību uzturēja pilnā apmērā uz prasības pieteikumā un papildinājumos norādītā pamata. Lūdza prasību apmierināt pilnībā.

Atbildētāja/pers. b/ uz tiesas sēdi nav ieradusies, lai gan par tiesas sēdes laiku un vietu atbildētājai paziņots likumā noteiktā kārtībā. 2018.gada 14.jūnijā tiesā saņemts Tieslietu ministrijā saņemtais Baltkrievijas Republikas Tieslietu ministrijas apliecinājums par tiesas pavēstes izsniegšanu /pers. B/ 2018.gada 16.maijā (lietas 161.-162.lapa). Papildus tam 2019.gada 2.janvārī tiesā saņemts publikācijas apliecinājums, no kuras redzams, ka Latvijas Republikas oficiālā izdevuma "Latvijas Vēstnesis" 2018.gada 17.maija laidienā Nr. 96 publicēts aicinājums atbildētājai /pers. B/ ierasties uz tiesas sēdi.

Tiesa, nekonstatējusi Civilprocesa likuma 209.pantā norādītos pamatus tiesas pienākumam atlikt lietas izskatīšanu atbildētājas neierašanas dēļ, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 56.^{2}panta otro daļu, 59.panta ceturto daļu un 156.panta pirmo daļu, nolēma izskatīt lietu bez atbildētājas piedalīšanās, balstoties uz prasītāja sniegtajiem paskaidrojumiem un lietā iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem, jo atbildētājai par lietas izskatīšanu likumā noteiktā kārtībā ir ticis paziņots, kā arī ņem vērā, ka tiesai ir pienākums lietu izskatīt saprātīgā procesuālā termiņā.

Motīvu daļa

Noklausījusies prasītāja paskaidrojumus tiesas sēdē, novērtējusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka celtā prasība ir nepamatota un noraidāma.

Lietā noskaidrots, ka /datums/Baltkrievijas Republikā miris /pers. C/ (turpmāk tekstā arī – mantojuma atstājējs) (lietas 8.- 10., 102.lapa).

Lietā nav strīda un lietas materiāli to apliecina, ka mantojuma atstājējs ir prasītāja /pers. A/ un atbildētājas /pers. B/ tēvs (lietas 13.-14., 105.lapa).

Lietā nodibināts, ka atbildētāja, pamatojoties uz 2015.gada 15.septembrī zvērinātas notāres S.Eilandes izdoto mantojuma apliecību par tiesībām uz mantojumu pēc likuma, Latvijas Republikā apstiprinājusies mantojuma tiesībās uz mantojuma atstājēja visu atstāto mantojumu (lietas 8.lapa). Pamatojoties uz minēto mantojuma apliecību, Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/2015.gada 22.septembrī tika reģistrētas atbildētājas īpašuma tiesības uz dzīvokļa īpašumu /adrese/, (turpmāk tekstā arī – dzīvokļa īpašums) (lietas 11.lapa).

Tāpat lietā nodibināts, ka atbildētāja dzīvokļa īpašumu vēlāk, pamatojoties uz 2015.gada 9.decembra pirkuma līgumu, atsavinājusi citai personai (lietas 11.lapa).

Prasītājs cēlis mantojuma prasību, lūdzot atzīt par spēkā neesošu daļā minēto mantojuma apliecību, atzīt prasītāju par līdzmantinieku uz pusi no mantojuma atstājējam nāves brīdī piederošā dzīvokļa īpašuma, kā arī piedzīt no atbildētājas pusi no saņemtajiem naudas līdzekļiem, jeb 21 493,00 EUR par dzīvokļa īpašuma atsavināšanu, pamatojoties uz Civillikuma 675.pantu. Vienlaicīgi prasībā lūgts saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu atlīdzināt prasītājam zaudējumus 4293,00 EUR apmērā par prasītājam piederošo mantu atsavināšanu vienlaicīgi ar dzīvokļa īpašumu.

Kā pamatu šādai mantojuma prasībai prasītājs norādījis, ka prasītājs kā mantojuma atstājēja pirmās šķiras līdzmantinieks uzreiz pēc tēva nāves bija pieņēmis atstāto mantojumu. Par to, ka prasītājs bija izteicis savu gribu pieņemt mantojumu un mantojumu faktiski pieņēmis prasītāja ieskatā liecina tas, ka 2011.gada 21.jūnijā abas puses Baltkrievijas Republikā apstiprinājušās mantojuma tiesībās uz mantojuma atstājēja visu atstāto mantojumu, lai kāds arī tas būtu un lai kur tas arī atrastos, ko apliecina lietā esošā Vitebskas apgabala Novopolockas pilsētas notāres izsniegtā apliecība par mantošanas tiesībām pēc likuma (lietas 9.-10.lapa). Tādejādi prasītājs un atbildētāja katrs mantoja pēc likuma pusi no tēva atstātā mantojuma, lai kur tas atrastos. Taču atbildētāja prasītājam aizmuguriski viena pati pieteicās uz tēva atstāto mantojumu Latvijas Republikā, nepatiesi norādot notārei, ka atbildētājai nav zināma prasītāja dzīvesvieta. Par to, ka atbildētāja viena pati apstiprinājusies mantojuma tiesībās uz dzīvokļa īpašumu, prasītājs uzzinājis tikai tad, kad atbildētāja dzīvokļa īpašumu pārdeva citai personai. Šāda atbildētājas rīcība prasītāja ieskatā ir bijusi negodprātīga un ir aizskārusi prasītāja likumiskās tiesības uz mantojumu, tādēļ prasītājs ir vērsies tiesā ar mantojuma prasību.

Civillikuma 16.pants noteic, ka mantojuma tiesības uz mantojumu, kas atrodas Latvijā, apspriežamas pēc Latvijas likuma.

Saskaņā ar Civillikuma 687.pantu, lai iegūtu mantojumu, kā likumiskiem, tā arī testamentāriem un līgumiskiem mantiniekiem jāpiedzīvo tā atklāšanās (655. p.) un reizē ar to aicinājums mantot (389. p. 1. d.), (..).

Cillikuma 688.pants noteic, ka ar aicinājumu mantot nodibinās vienīgi iespēja kļūt par mantinieku. Mantojuma iegūšanai vēl vajadzīgs, lai aicinātais izteiktu savu gribu pieņemt viņam piekritušo mantojumu.

Savukārt Civillikuma 693.pants paredz, ka ja mantojuma pieņemšanai mantojuma atstājējs noteicis zināmu termiņu, tad ieceltam mantiniekam tas jāievēro. Ja tāds termiņš nav noteikts, bet mantinieki ir uzaicināti, tad mantot aicinātam sava griba par mantojuma pieņemšanu jāizteic līdz uzaicinājumā noliktam termiņam. Ja uzaicinājuma nav bijis, tad mantiniekam jāizsaka sava griba pieņemt mantojumu gada laikā, skaitot šo termiņu no mantojuma atklāšanās dienas, ja mantojums atrodas viņa faktiskā valdījumā (692. p. 2. d.), bet pretējā gadījumā - no ziņu saņemšanas laika par to, ka mantojums atklājies.

Līdz ar to šajā lietā ir nepieciešams noskaidrot, vai prasītājs likumā noteiktajā termiņā izteica savu gribu pieņemt mantojumu.

Kaut arī prasītājs norāda, ka viņš ir izteicis savu gribu pieņemt tēva atstāto mantojumu, tostarp dzīvokļa īpašumu, kas atrodas Latvijas Republikā, jo gada laikā pēc tēva nāves viņš vērsies pie Baltkrievijas Republikas notāra ar iesniegumu par apstiprināšanu mantojuma tiesībās, tiesa uzskata, ka šāds apstāklis pats par sevi neliecina par prasītāja izteiktu gribu pieņemt mantojumu, kas atrodas Latvijas Republikā. Kā to pamatoti norādījusi atbildētāja savos paskaidrojumos, saskaņā ar Līguma starp Baltkrievijas Republiku un Latvijas Republiku par tiesisko palīdzību un tiesiskajām attiecībām civillajās, ģimenes un krimināllietās 45.panta 3.punktu nekustamas mantas mantošanas lietas kārto tās Līgumslēdzējas Puses iestādes, kuras teritorijā šī manta atrodas. No minētā izriet, ka mantojuma lietu par Latvijas Republikā esošu nekustamo īpašumu kārto Latvijas Republikas zvērināts notārs atbilstoši 2008.gada 4.augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 618 "Noteikumi par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu" un saskaņā ar Civillikumu un Notariāta likumu. Savukārt Vitebskas apgabala Novopolockas pilsētas notāres 2011.gada 21.jūnijā izsniegtajā apliecībā par mantošanas tiesībām pēc likuma ietvertā norāde par mantojuma atstājēja visu mantojumu "lai kāds ārī tas nebūtu un lai kur arī tas atrastos" attiecas uz mantojumu, kas atrodas Baltkrievijas Republikā, nevis visā pasaulē, kā to kļūdaini norāda prasītājs.

Lietā konstatēts, ka prasītājs Civillikuma 693.pantā noteiktajā termiņā nebija vēsies pie Latvijas notāra ar iesniegumu par mantojuma pieņemšanu un apstiprināšanu mantojuma tiesībās, lai gan prasītājs bija informēts par tēva nāvi un viņa tiesībām apstiprināties mantojuma tiesībās, uz ko nepārprotami norāda fakts, ka prasītājs bija vērsies ar iesniegumu par mantojuma pieņemšanu pie notāra Baltkrievijas Republikā.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētāja, kuras patstāvīgā dzīvesvieta ir Baltkrievijas Republikā, 2015.gada 30.jūlijā iesniegusi Latvijas zvērinātai notārei iesniegumu par mantojuma pieņemšanu un apstiprināšanu mantojuma tiesībās (lietas 102.-104.lapa), uz kā pamata viņai 2015.gada 15.septembrī tika izsniegta mantojuma apliecība. Kā redzams no lietas materiāliem, savā iesniegumā notārei atbildētāja cita starpā norādījusi prasītāju kā viņai zināmo līdzmantinieku, līdz ar to tiesas ieskatā nav pamata konstatēt, ka atbildētāja ļaunprātīgi noklusējusi notārei faktu par viņai zināmo līdzmantinieku – prasītāju lietā. Tā kā pēc mantojuma atstājēja nāves bija pagājis vairāk nekā gads un bija notecējis Civillikuma 693.pantā noteiktais termiņš gribas izteikšanai pieņemt mantojumu, normatīvie akti neuzlika notārei pienākumu izsludināt mantojuma atklāšanos laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" (sk. Ministru kabineta noteikumu Nr.618 78.punktu). Līdz ar to nedz notārei, nedz atbildētājai nebija pienākums aicināt prasītāju pieteikties uz mantojumu. Lietā neatrodas nekādi pierādījumi par to, ka Latvijā dzīvojošam prasītājam būtu bijuši kādi objektīvi šķēršļi pašam doties pie zvērināta notāra ar iesniegumu par mantojuma pieņemšanu.

Bez tam, lietas izskatīšanas gaitā tika noskaidrots, ka prasītājs ar mantojuma atstājēju nedzīvoja vienā kopīgā saimniecībā. Mantojuma atstājējs līdz savas nāves brīdim dzīvoja Baltkrievijas Republikā, savukārt prasītājs - Latvijas Republikā un, pamatojoties uz mantojuma atstājēja 2010.gada 14.jūnijā izdoto pilnvaru, prasītājs pārvaldīja strīdus dzīvokļa īpašumu (lietas 18.-19.lapa). Kā to paskaidroja prasītājs, pamatojoties uz šo pilnvaru, viņš dzīvokļa īpašumu izīrēja. Prasītājs turpināja izīrēt dzīvokļa īpašumu arī pēc tēva nāves, ko apliecina lietas materiālos esošais 2015.gada 1.augusta dzīvokļa īres līgums (lietas 113.-115.lapa).

Taču iepriekš minētā prasītāja rīcība ar dzīvokļa īpašumu pēc tēva nāves tiesas ieskatā nekādi nevarētu būt tulkojama kā griba pieņemt mantojumu Civillikuma 691.panta izpratnē. Šāda prasītāja rīcība tiesas ieskatā liecina par prasītāja vēlmi gūt no īpašuma augļus īres maksas veidā, taču tajā pašā laikā nevēlēšanos likumā noteiktajā kārtībā nokārtot mantojuma lietu un reģistrēt īpašuma tiesības zemesgrāmatā, kas prasa noteiktas izmaksas. Turklāt kā zināms, likums īpašniekam uzliek noteiktus pienākumus, tostarp pienākumu taisīt īpašuma uzturēšanai vajadzīgos izdevumus un atlīdzināt zaudējumus citiem dzīvokļu īpašniekiem, ja ir tādi radušies īpašnieka neatļautas rīcības dēļ.

Ievērojot minēto, ir pamats konstatēt, ka prasītājs ar savu rīcību (bezdarbību) apzināti ir atraidījis mantojumu Latvijā. Līdz ar to prasība par

mantojuma apliecības atzīšanu par spēkā neesošu daļā, līdzmantinieka tiesību atzīšanu uz strīdus dzīvokļa īpašumu un naudas līdzekļu piedziņu par atsavināto dzīvokļa īpašumu ir noraidāma kā nepamatota. Lai gan prasītājs tiesas sēdē atsaucās uz Civillikuma 17.pantu, tomēr šī atsauce ir nevietā, jo lietā nav celta prasība par mantojuma izdošanu uz ārvalstīm.

Attiecībā par prasību daļā, kurā prasītājs lūdzis tiesu saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu atlīdzināt zaudējumus 4293,00 EUR apmērā par prasītājam piederošo mantu atsavināšanu, tiesa konstatē sekojošo.

Kā to norāda prasītājs, atbildētāja pārdodot dzīvokļa īpašumu citai personai vienlaicīgi prettiesiski ir pārdevusi arī vairākas prasītājam piederošas mantas un sadzīves priekšmetus, kuru kopējā vērtība sastāda 4293,00 EUR (lietas 6.lapa).

Atbildētāja savukārt šādai prasībai nepiekrīt, norādot, ka īpašuma pārdošanas brīdī nekādu prasītājam piederošu mantu dzīvoklī nebija (lietas 83.lapa).

Civillikuma 1779.pants noteic, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Līdz ar to lietā ir nepieciešams noskaidrot, vai atbildētāja ir veikusi darbības prasītājam piederošo mantu atsavināšanai, ko prasītājs viņai pārmet.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa paredz, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus.

Taču lietas materiāli nesatur pierādījumus, kas apstiprinātu prasītāja apgalvojumu. Proti, lietā nav iesniegts nedz pirkuma līgums, nedz kāds cits pierādījums, kas liecinātu, ka atbildētāja pie dzīvokļa pārdošanas bez prasītāja piekrišanas būtu pārdevusi kaut vienu mantu vai priekšmetu, kas piederētu prasītājam.

Kā to paskaidro prasītājs, tā konkrētā manta un priekšmeti, kas norādīti prasībā kā prasītājam piederoša manta, ar pieņemšanas – nodošanas aktu tika nodoti īrniekam, prasītājam ar īrnieku 2015.gada 1.augustā parakstot dzīvokļa īres līgumu (lietas 21., 113.-115.lapa). No minētā tiesa secina, ka šo mantu prasītājs bija nodevis nevis atbildētājas, bet gan trešās personas – īrnieka – turējumā. Kā to paskaidroja īrnieks – liecinieks /pers. P/ tiesas sēdē, pēc tam, kad īrniekam kļuva zināms par to, ka dzīvoklim ir cits īpašnieks (atbildētāja), viņš pēc atbildētājas pieprasījuma nedēļas laikā dzīvokli labprātīgi atbrīvoja. No liecinieka liecībām un prasītāja paskaidrojumiem tiesas sēdē izriet, ka, izbeidzoties īres tiesiskajām attiecībām starp prasītāju un īrnieku, īrnieks neko neatdeva atpakaļ prasītājam. Kaut gan tiesas ieskatā īrniekam bija jāatdot prasītājam visa tā manta (sadzīves tehnika u.c. kustamā manta), kuru faktiski prasītājs bija nodevis īrniekam lietošanā, vienlaicīgi konstatējot dzīvokļa īpašuma stāvokli, atbrīvojot telpas, tajā skaitā iebūvētajiem objektiem (virtuves iekārtām u.tml.), jo arī šādi objekti tika norādīti pieņemšanas – nodošanas aktā pie īres līguma noslēgšanas, norādot to stāvokli un vērtību naudas izteiksmē. Lietas materiāli nesatur pierādījumus, kas liecinātu par to, ka atbildētājas rīcībā būtu nokļuvusi prasītājam piederošie sadzīves priekšmeti, kā arī lietā nav pierādījumu par to, konkrēti kāds bija dzīvokļa īpašuma stāvoklis (tostarp iebūvētām iekārtām) brīdī, kad atbildētāja kļuva par dzīvokļa īpašnieci. Līdz ar to lietā nav pierādīta atbildētājas neatļauta darbība, kas radījusi prasītājam zaudējumus.

Turklāt īrnieks – liecinieks /pers. P/ tiesas sēdē liecināja, ka viņš ir parakstījis lietas materiālos esošo pieņemšanas – nodošanas aktu (lietas 21.lapa), taču nevarēja pārliecinoši pateikt, tieši kuras mantas viņam bija faktiski nodotas. Viņš liecināja, ka varēja būt tā, ka kaut kādas no aktā uzskaitītām mantām nebija. Atsevišķas mantas viņam prasītājs pilnīgi noteikti nebija nodevis, piemēram, televizoru un veļas mazgājamo mašīnu, kā arī dzīvoklī nebija skapju. Tādejādi lietā esošo pieņemšanas – nodošanas aktu, ar kuru prasītājs pamato zaudējumu esamību, tiesa vērtē kritiski.

Papildus tam, tiesa norāda, ka prasītājs nav pilnībā pierādījis to, ka attiecīgā manta vispār ir prasītāja īpašums, proti, ka prasītājs to ir iegādājies par saviem līdzekļiem. Prasītājs ir iesniedzis lietā maksājuma dokumentus tikai par dažām atsevišķām pozīcijām (lietas 122.-130.lapa), turklāt no dažiem dokumentiem redzams, ka preču saņēmējs/maksātājs ir nevis prasītājs, bet gan cita fiziska vai juridiska persona (lietas 124.- 128., 130.).

Ievērojot minēto, prasība arī šajā daļā ir nepamatota un noraidāma.

Lietas izskatīšanas gaitā ir radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,48 EUR apmērā (lietas 3.lapa). Tādēļ minētie izdevumi, kas nav atlīdzināti, saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu piedzenami no prasītāja valsts labā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-193. un 204.[1]pantu, tiesa

nosprieda:

/pers. A/ mantojuma prasību un prasību par zaudējumu piedziņu pret /pers. B/ noraidīt.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,48 EUR (septiņi *euro,* 48 centi), kas iemaksājami Tiesu administrācijas kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase, saņēmējs Tiesu administrācija, NMR 90001672316, maksājuma mērķī norādot civillietas numuru C68363717. Maksājuma uzdevums, kas apliecina tiesas izdevumu samaksu, iesniedzams tiesas kancelejā.

Noteikt sprieduma daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu labprātīgas izpildes termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā. Atbildētāja, kurai spriedums nosūtāms saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.[2] pantu, apelācijas sūdzību var iesniegt 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma noraksta izsniegšanas dienas.

Tiesnese A. Grāvīte